

Inpassingsplan Het Loo Landschapsbeheer Gelderland

Naam : Dhr. G. Geerligs
Straat : Kerkweg 25
Postcode : 6956 CG
Plaats : Spankeren

Landschapsbeheer Gelderland
6891 DA Rozendaal
Contactpersoon: E. Timmerman
Datum: juli 2012

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaren van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Aanleiding

In het buitengebied van Rheden, heeft de fam. Geerligs een voormalige melkveehouderij. Op het erf bevindt zich een recreatie woning. De familie Geerligs heeft het voornemen om de verblijfsrecreatie op het erf uitbreiden uit te willen breiden met een extra bed en breakfast (b&b). Daarnaast is de familie gestart met een paardenpension die plek moet gaan bieden aan 20 paarden. Ook heeft de familie Geerligs de wens om de bestaande woning te splitsen in een voor- en achterhuis met twee wooneenheden met aparte huisnummers. Op dit moment zijn deze functies niet opgenomen in het Bestemmingsplan Buitengebied. Wil men door kunnen gaan met deze ontwikkelingen dan is het noodzakelijk dat het Bestemmingsplan Buitengebied wordt gewijzigd.

Omdat het groene karakter van de gemeente een belangrijke identiteit drager is verlangt de gemeente Rheden een haalbaar, landschappelijk inrichtingsplan, waarbij nieuwe ontwikkelingen worden ingezet ter versterking van de groene kwaliteit. In de planvorming is rekening gehouden met een drietal zaken die van belang zijn:

1. Landschap
2. Cultuurhistorie
3. Wensen van de fam. Geerligs

Een functieverandering biedt op deze manier belangrijke kansen voor het verbeteren van de economische vitaliteit en leefbaarheid van het landelijk gebied. Maar vooral ook voor het verbeteren van de kwaliteit van het landschap. Deze landschappelijke versterking borduurt verder op het erftransformatieplan van het Gelders Genootschap 'Notitie Uitgangspunten en Randvoorwaarden, mei 2011'. Hierin is een landschappelijke analyse uitgevoerd en zijn uitgangspunten en randvoorwaarden gesteld. Hieronder volgt een concrete uitwerking van deze notitie.

Huidige situatie

Het huidige erf is gelegen aan de Kerkweg 25 te Spankeren, gemeente Rheden. De totale oppervlakte van het erf en de bijbehorende percelen is ongeveer 5,27 ha. De onderstaande luchtfoto's geven de huidige situatie weer en de ligging van het erf in het landschap.

Het erf ligt tussen het Apeldoornskanaal en het spoor Arnhem- Zutphen ten oosten van Dieren, gemeente Rheden. De structuren kenmerkend voor het kampenlandschap en broekontginningsgebied (in noordelijke richting) zijn nog te herkennen in het landschap. (Bron: webmap provincie Gelderland)

Op deze foto is goed te zien dat de verhouding van gebouwen en de hoeveelheid beplanting op het erf uit balans is. Op dit moment is er aan de achterzijde weinig groen aanwezig. (Bron: webmap provincie Gelderland).

Het bedrijf bestaat momenteel uit een woonhuis (A). De bestaande Boerderij zal worden opgesplitst in twee wooneenheden. Op het erf treffen we een aantal bijgebouwen aan waaronder een recreatiewoning (B) en een aantal opstallen en bijgebouwen;

1. Voormalige ligboxstal en zal in de toekomst gebruikt gaan worden als paardenstal/ caravanstalling;
2. Kapschuur, deze zal worden gesloopt;
3. De bestaande 'hooiberg' wordt verplaatst en wordt verbouwd tot gastenverblijf b&b (locatie 3 naar 4);
4. Paardenstal, deze zal worden gesloopt;
5. De wagenloods zal gaan dienen als garage voor de nieuwe wooneenheden;
6. Jongveestal, deze zal worden gesloopt.

De bestaande paardenbak (7) met longeerbak zal van de oostzijde van het erf verplaatst worden naar de westzijde van het erf en ligt zo minder in het zicht. Door het slopen van een aanzienlijk deel van de gebouwen zal ook een groot deel van de bestaande erfverharding worden verwijderd.

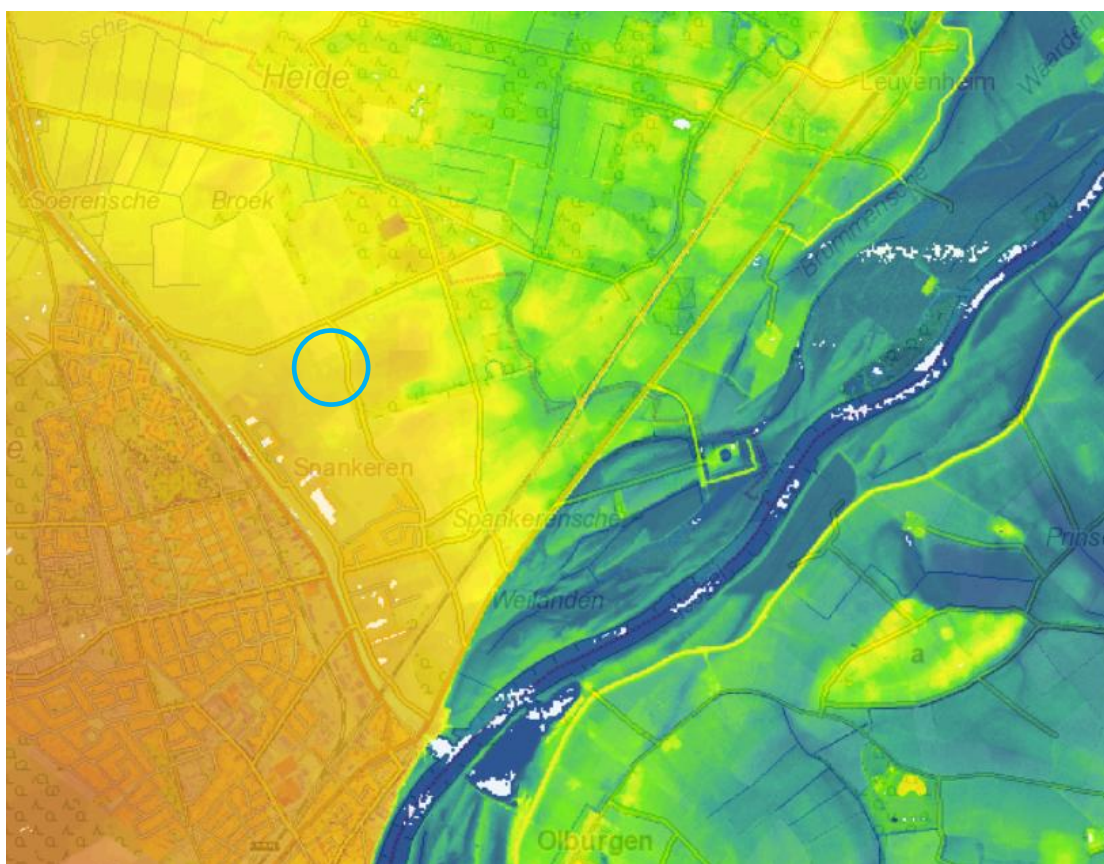
Langs de wegen zien we laanbeplanting. Verder is veel van de kleinschaligheid door de tijd verdwenen. (Bron: webmap provincie Gelderland).

Cultuurhistorie

De cultuurhistorie is een belangrijk aspect bij ontwikkelingsprojecten als deze. Afhankelijk van de situatie en de ontstaansgeschiedenis van de locatie kan de cultuurhistorie in meer of minder mate een rol spelen.

Het erf van de familie Geerlign ligt op de flank van het Veluwemassief naar het lagere gelegen beekdal van de Soerense beek. Het verschil in hoogte is op onderstaande kaart goed te zien. De hoogteligging ten opzichte van de omgeving is mede verantwoordelijk voor het ontstaan van het kampenlandschap waarin het erf zich bevindt. Het landschap was kleinschalig en er stond veel beplanting. Later werd er op grote schaal ontgonnen. Hierdoor is een tamelijk grootschalig en doelmatig landschap ontstaan. Deze open ruimte is een nieuwe kwaliteit van het gebied geworden. In het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente is als visie opgenomen deze openheid te behouden. Daarom is er gekozen om de noord-zuid georiënteerde beplantingsstrook, die op historische kaart (pag. 7) nog te zien is, transparant te houden middels een bomen rij.

Hoogtekaart Bron: www.ahn.nl : (bruin/geel hoog, groen/blauw laag)

Situatie 1900

Onderstaande historische kaart uit 1900 laat zien dat het erf in het kampenlandschap ligt met de overgang naar het beekdal van de Soerense Beek. Zowel de broekgebieden als de kampen kennen een kleinschalig structuur met veel beplanting. Het meest beeldbepalende kenmerk is het netwerk van houtsingels en bosjes met doorkijkjes die de verkaveling volgen en structuur geven aan het landschap.

De singels gaven het gebied een kleinschalige sfeer. Het grondgebruik was afwisselend; akker, weiland en heide.

De hoge droger gelegen delen waren geschikt als akker. De lagere delen werden gebruikt als wei- en hooiland. De hoofdwegenstructuur loopt van hoog naar laag. Tussen deze hoofdwegen vinden we een fijn vertakt wegennet van voornamelijk zandpaden die de verschillende erven in het gebied met elkaar verbinden. De verkaveling is onregelmatig en de boerderijen staan verspreid in het landschap.

Rond de Soerense beek wordt het landschap gekenmerkt door een strookvormige kavelstructuur die haaks op de beek staat. Op de meeste plaatsen is de kavelstructuur nog terug te vinden, maar de herkenbaarheid is afgenomen. Oorzaken hiervan zijn de schaalvergroting en doordat landschapselementen zoals houtwallen, singels en bosjes zijn verdwenen. Recentelijk zijn delen weer aangeplant.

Historische atlas omstreeks 1900 ↑↓Bron: www.watwaswaar.nl

Landschappelijke inpassing

Wanneer het gaat om een landschappelijke inpassing zijn vooral de grote structuren op of rond het erf van belang. Deze hebben landschappelijk gezien de meeste impact en zijn bepalend voor het aanzien van het erf (op afstand).

Deze structuren zijn in veel gevallen erf-overschrijdend en zorgen ervoor dat het erf onderdeel wordt van het landschap. Dergelijke structuren bestaan voornamelijk uit opgaande beplantingselementen welke verschillend van aard kunnen zijn, afhankelijk van het betreffende landschapstype. Denk daarbij aan knip- of scheerheggen, struweelhagen, houtsingels, geriefhoutbosjes, (knot-) bomenrijen, solitaire bomen en boomgaarden.

Momenteel is er op het voorerf relatief veel groen aanwezig, met name de oude fruitbomen met de verschillende hagen geven het voorerf een besloten karakter. Langs de Kapschuur treffen we een flinke beukenhaag aan die is door geschoten. Rond de huidige longeerbak treffen we opgaande inheemse beplanting aan die recentelijk is versterkt. Verder is het achter erf vrij kaal. De eigenaar is zelf al druk doende geweest om het erf verder aan te kleden en ecologisch te versterken. Zo zijn er wat haag elementen rond het erf aangeplant, is er een poel aangelegd en zijn er knotbomen langs het slootje aan de westkant van het erf geplant. Het erf kan verder nog worden aangezet met wat grote bomen en fruit. Zo is er sprake van meer gelaagdheid en ontstaat er meer evenwicht tussen de bebouwing en het aanwezige groen.

Om de geplande functieverandering te compenseren zal er aan de noordwest zijden een singel van minimaal 5 meter breed moeten worden gerealiseerd. De westzijde van het perceel wordt ingepland met een bomenrij. De bomenrij is meer transparant dan een singel en behoudt de ruimtelijke kwaliteit van de omliggende landerijen. Naast deze verplichte compensatie zullen een aantal nieuwe elementen op het erf worden aangelegd die buiten het verplichte deel vallen. De verplichte onderdelen worden met een letter aangegeven de 'vrije' onderdelen worden numeriek weergegeven. De aan te leggen groen elementen zijn beschreven in het hoofdstuk 'Beplantingsplan' en bestaan uitsluitend uit inheems plant materiaal.

Een landschappelijke inpassing is voor de uitstraling van een woning of bedrijf zeer belangrijk. Bij het toepassen van nieuwe beplanting is rekening gehouden met de oorspronkelijke inrichtingsprincipes van het historische boeren erf. In het hoofdstuk 'Boerderijen en boerenerven' kunt u meer lezen over erfinrichting van boerenerven. Verder is getracht aan te sluiten op de karakteristieken van het kampenlandschap, zie hiervoor het LOP van de gemeente Rheden.

Gemeentelijk visie

Deze inpassingen is een eis vanuit het LOP van de gemeente Rheden.

In het 'Beeldkwaliteitsplan landelijk gebied' en het 'Landschapsontwikkelingsplan' staan de voorwaarden die gesteld worden aan de landschappelijke inpassing van functieverandering en bouwplannen. Het bestemmingsplan buitengebied geeft weer dat in deze regio op beperkte schaal 'rood-voor-rood' en 'rood-voor-groen' ontwikkelingen mogelijk zijn, indien ze de groene belangen versterken. Ten aanzien van de toevoeging 'nieuw rood' (rood voor groen) geldt dat in het buitengebied het woonmilieu landelijk wonen primair te realiseren is door functieverandering, hergebruik bestaande gebouwen en woningsplitsing en secundair door nieuwbouw in combinatie met landschappelijke versterking.

De nadruk hier ligt op behoud van openheid op de akkercomplexen en het verdichten van het overige landschap door toevoeging van lanen, erf- en kavelbeplanting. Uiteindelijke doel is om naar aanleiding van ruimtelijke ontwikkelingen verdichting van het landschap te bewerkstelligen met behoud van de open akkercomplexen. Daardoor kunnen de huidige barrières ruimtelijk worden afgezwakt en veranderingen landschappelijk worden ingepast.

Wensen opdrachtgever

De wens van de fam. Geerlig is om de bestaande boerderij te splitsen, de bestaande 'hooiberg' te verplaatsen en te verbouwen tot een gastenverblijf. Het bestaande gastenverblijf te legaliseren en de functie agrarisch om te zetten naar recreatie en paardenpension. Voor de toekomst wil de familie graag de mogelijkheid behouden de stal die als paardenpension gaat dienen, multi-inzetbaar te houden. Mocht er met het paardenpension gestopt worden, dan kan de stal als caravanstalling in gebruik worden genomen.

Slopen: oppervlakte te slopen 678 m²

Te behouden: 669 m²

Verbouwen en splitsen bestaande boerderij: oppervlakte bedrijfswoning :120 m²

Te (ver)bouwen hooiberg t.b.v. B&B: 24m² (6m bij 6m)

Belangrijke zaken vanuit de eigenaar

- Passend in de streek maar wel doelmatig.

Achtergrond: Boerderijen en boerenerven

Een beknopte achtergrond

Nederland kent heel veel verschillende soorten boerderijen. Binnen deze soorten zijn nog weer allerlei varianten te onderscheiden.

Waarom zijn er zoveel typen boerderijen ontstaan?

Dat er zoveel verschillende soorten boerderijen zijn, heeft te maken met het verschil in klimaat (ja zelfs binnen Nederland), met de grondsoort, de waterhuishouding en het reliëf van het gebied waarin de boerderij werd gebouwd.

Zo bepaalde bijvoorbeeld de vruchtbaarheid van de grond of een boer in weelde kon leven en een daarbij passende boerderij kon bouwen, of nauwelijks het hoofd boven water kon houden.

Inrichting van boerenerven

Niet alleen de gebouwen verschillen vaak per streek, ook de inrichting van de boerenerven was van oudsher van streek tot streek verschillend. Ook hierbij speelden verschil in klimaat, grondsoort, de waterhuishouding en het reliëf een rol.

Allereerst werd dat wat van nature in de omgeving aan beplanting, bomen, struiken, planten voorkwam, naar het erf gehaald. Wat er in de omgeving van nature groeide, werd natuurlijk voor een belangrijk deel bepaald door de grondsoort en de waterhuishouding.

Een mooi voorbeeld van de invloed van het weer (klimaat) zie je aan de kust. Daar staan de boerderijen vaak met de achterkant naar de zee en zijn dan zwaar “ingepakt” met windsingels en hoge bomen. Meer naar het binnenland, waar de windgevoeligheid sterk afneemt, wordt ook de beplanting aan de achterkant van de boerderij minder. In sommige streken verdwijnt de beplanting zelfs helemaal, waardoor het groen bij het erf alleen nog bestaat uit de tuinen.

Voor en achter

Ook de taakverdeling van de mensen die de boerderijen bewoonden heeft een belangrijke invloed gehad op de traditionele erfinrichting. Oorspronkelijk was de vrouw de baas over het gedeelte waar gewoond werd en de man zwaaide de scepter in het gedeelte waar het boerenbedrijf gerund werd.

De vrouw had de verantwoordelijkheid over het woongedeelte, het daar dichtbij liggende terrein met de bleek, de moestuin, de huisweide, eventueel de siertuin met bloemperken en de boerenboomgaard. Op de boerderij werd dat meestal “voor” genoemd en “voor” was het domein van de boerin. Voor deze delen van het boerenerv was een goede zichtbaarheid vanuit het woonhuis vereist, omdat in de boomgaard bijvoorbeeld de jonge kalveren liepen, die extra aandacht nodig hadden, of een koe die op kalveren stond in de huisweide.

De man had de verantwoordelijkheid voor de dieren, de wagens, de werktuigen en het bedrijfs gedeelte. Kortom, hij had de zorg voor “achter”.

Gedeelde zorg voor bedrijf en gezin heeft op het platteland ook zijn intrede gedaan, maar er zijn steeds meer mensen die de traditionele erfindeling intact willen houden of willen herstellen.

“Voor” is van oorsprong meestal een stuk groener dan “achter”. Voor staan de meeste bloemen, struiken en bomen. Ook speelde aan de voorkant het laten zien dat het goed ging, een belangrijke rol. Daarom werden daar later parkbomen zoals de treurbeuk, de witte paardenkastanje, de rode beuk, (lei)linden en sierstruiken, kortom, de wat meer luxe soorten, aangeplant. Het voorste deel van het boerenerf was meer gericht op het gezin en had een bepaalde beslotenheid.

Aan de achterkant moest men ruimte hebben om met paard en wagen te manoeuvreren en later met steeds groter wordende tractors. Daarvoor werden ook heel wat hagen en andere beplanting verwijderd. “Achter” stonden ook de schuren. De boer was er de hele dag te vinden. Hij hield zich bezig met het bewerken van het land, de verzorging van het vee óf met onderhoud en reparaties aan machines en bedrijfsgebouwen. “Achter” werden de zakelijke contacten met de omgeving afgehandeld, koop en verkoop van zaken vonden vooral daar plaats.

Aan de achterkant lag ook de verbinding met de bij het bedrijf behorende percelen. De beplanting aan de achterkant bestond meestal uit bomen en struiken die ook in de omgeving voorkwamen. De beplanting achter was hoog, los en afwisselend en bestond uit singelachtige beplantingen met hoge opgaande bomen. Ook kwamen vaak solitaire bomen voor. Het onderhoud van achter is extensief, op de fruitbomen na, die soms ook achter werden aangeplant. Het onderhoud “voor” is veel intensiever.

Voor en achter worden nog altijd door een denkbeeldige lijn tussen de verschillende gebouwen van elkaar gescheiden. Deze lijn kan globaal over het gehele erf worden doorgetrokken, waardoor de functionele scheiding tussen wonen en werken goed zichtbaar wordt.

Beplantingsplan

Het inrichtingsplan is opgelegd door de gemeente Rheden en is afgestemd op het Beeldkwaliteitsplan landelijk gebied en het Landschapsontwikkelingsplan van de gemeente Rheden. Dit resulteert in een landschappelijk en cultuurhistorisch verantwoorde inrichting. Dit betekent niet dat agrarische opstallen totaal uit het zicht gehaald moeten worden. Ze dragen immers bij aan het landelijke karakter van de streek. Het Beeldkwaliteitsplan biedt handvatten om dit op gepaste wijze uit te voeren.

Op de bijgevoegde ontwerpkaart wordt een inrichtingsvoorstel gedaan. De hieronder beschreven elementen zijn terug te vinden op de kaart. De elementen A en B, zijn verplicht vanuit de landschappelijke compensatie. De overige elementen zijn een extra toevoeging op het geen de gemeente Rheden als landschappelijke compensatie ziet.

De beschreven objecten corresponderen met de nummers op de bijgevoegde ontwerpkaart.

Verder wordt er getracht om de bestaande beplanting zoveel mogelijk te vervangen door inheems plantmateriaal. Zo worden coniferen en laurierstruiken zoveel mogelijk geweerd op het erf.

A. Houtsingel

Omzoming van het perceel aan de noordwestzijde. Herstel van historische groen structuur.

Locatie	: (zie tekening)
Lengte	: 136 meter
Breedte	: 5 meter
Oppervlakte	: 680 m ²
Aantallen en soorten	: 275 stuks
	110 x zomereik
	40 x hazelaar
	40 x lijsterbes
	45 x vuilboom
	40 x meidoorn

Maat	: 80-100 cm
Plantwijze	: 3 plantrijen, 1,50 meter in de rij
Overig	:
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage

B. Bomenrij

Na de opschaling van de landbouw is er een tamelijk grootschalig en doelmatig landschap ontstaan. Deze open ruimte is een nieuwe kwaliteit van het gebied geworden. In het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente is als visie opgenomen deze openheid te behouden met het aanzetten van de randen. Daarom is er gekozen om de noord-zuid georiënteerde beplantingsstrook, die op historische kaarten nog te zien is, transparant te houden middels een bomen rij. De rij wordt onderbroken door een doorgang om in het naburige perceel te komen.

Locatie	: (zie tekening)
Lengte	: 226 meter
Soort	: zomereik
Aantal	: 22 stuks
Plantafstand	: 10 meter en minimaal twee meter uit de kavelgrens
Maat	: 10-12 cm stamomtrek
Overig	:
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage

1. Solitaire boom

Locatie	: (zie tekening)
Soort	: noot
Aantal	: 2 stuks
Plantafstand	: minimaal 10 meter uit de bebouwing
Maat	: 10-12 cm stamomtrek
Overig	:
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage

2. Solitaire boom

Locatie	: (zie tekening)
Soort	: winterlinde
Aantal	: 2 stuks
Plantafstand	: minimaal 10 meter uit de bebouwing
Maat	: 10-12 cm stamomtrek
Overig	:
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage

3. Solitaire boom

Locatie : (zie tekening)
 Soort : gewone es
 Aantal : 1 stuks
 Plantafstand : minimaal 2 meter uit de kavelgrens
 Maat : 10-12 cm stamomtrek
 Overig :
 Aanleg en beheer: Zie informatievellen in de bijlage

4 . Fruitbomen

Locatie :Zie tekening
 Soort en ras :Zie tabel
 Bestuiving technisch gecontroleerd.
 Aantal : 10 stuks
 Plantafstand : 8 tot 10 meter
 Maat : Hoogstam
 Aanleg en beheer: Zie informatievellen in de bijlage
 Overig :

Soorten	hand/stoof	smaak/kleur	bloeitijd	pluktijd	Houdbaar	ziektes
Kersen						
Hedelfinger Riesenkirsche		donkerrood	laat	eind juni		ongevoelig
Dubbele Meikers*		rood	midden	half juni		bacteriekanker
Pruimen						
Dubbele Boerenwitte*		wit	vroeg	half aug		ongevoelig
Hauszwetsche*		blauw	laat	eind juli		ongevoelig
Peren						
Noord Hollandse suikerpeer	hand	goed/sappig	midden	begin aug	matig	ongevoelig
Zwijldrechtse wijnpeer*	hand/stoof	zoet	laat	oktober	slecht	ongevoelig
Conference*	hand	zoet/sappig	midden	begin sept	slecht	schurftgevoelig
Appels						
Zoete Bloemee*	Hand/moes	Zoet	Laat	Begin sept	Slecht	gevoelig
Lemoenappel*	Hand/moes	Zachtzuur	Vroeg	Oktober	Zeer goed	ongevoelig
Brabantse bellefleur	hand/keuken	zachtzuur	laat	oktober	zeer goed	kankergevoelig

* zelfbestuivers

5. Houtsingel

Omzoming van het perceel aan de noordzijde. Zorgt voor luwte en privacy op het erf.

Locatie	: (zie tekening)
Lengte	: 85 meter
Breedte	: 5 meter
Oppervlakte	: 425 m ²
Aantallen en soorten	: 170 stuks
	70 x zomereik
	30 x hazelaar
	25 x lijsterbes
	25 x vuilboom
	20 x meidoorn

Maat	: 80-100 cm
Plantwijze	: 170 plantrijen, 1,50 meter in de rij
Overig	:
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage

6. Knip- en scheerheg

Natuurlijke afscheiding tussen erf en landschap, inpassing van de paardenbak.

Locatie	: (zie tekening)
Lengte	: 70 meter
Breedte	: 1 plantrij
Soort	: voorkeur voor meidoorn
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 280 stuks
Maat	: 80-100 cm lengte
Overig	:
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage

7. Erf ecologisch opwaarderen (niet op tekening aangegeven)

Om het erf ecologische nog aantrekkelijker te maken voor plant en dier is er gekozen om verspreid over het erf een aantal bijzondere element aan te leggen. Zo kan er een insectenhotel worden gebouwd. Op verschillende plekken kunnen overhoekjes met dakpannen, stenen en hout worden ingericht. De steenuil kan aangetrokken worden door het

plaatsen van een nestkast in een oude fruitboom voor de woning. In de paardenstal kan een kerkuilkasten geplaatst worden. In de stal is er op dit moment voldoende nestgelegenheid voor de boerenzwaluw en de huismus.

Door het planten van waardplanten (hier zetten vlinders hun eitjes op af en vinden rupsen hun voedsel) of favoriete nectarbloemen (drachtplanten) wordt het erf aantrekkelijk voor vlinders en bijen. Andere insecten en vogels volgen dan vanzelf.

Zorg ervoor dat er zolang mogelijk bloemen bloeien, dus van het vroege voorjaar tot laat in de herfst. Laat ook brandnetels of bramen op bepaalde plekken staan en laat uitgebloeide bloemen met zaden zo lang mogelijk staan voor vogels. Kies zoveel mogelijk voor inheemse soorten, hoe meer inheemse soorten, hoe meer leven er op het erf te vinden is.

Plantsoenlijst

Hieronder staat de totale plantsoenlijst weergegeven die nodig is om de bovenstaande landschapselementen te realiseren.

Geerligs	PA12GEERLIGS		
Nederlandse naam		Maat	Aantal
Bosplantsoen 80-100			
Hazelaar	Corylus avellana	80-100	70
Eenstijlige meidoorn	Crataegus monogyna	80-100	340
Zomereik	Quercus robur	80-100	180
Vuilboom	Rhamnus frangula	60-80	70
Lijsterbes	Sorbus aucuparia	60-80	65
Boompalen			
Doorsnede 8 cm 2,50 meter lang	Onbehandeld		37
Laanbomen (exclusief boompaal, band en nagels)			
Gewone es	Fraxinus excelsior	10-12	1
Walnoot	Juglans regia	10-12	2
Zomereik	Quercus robur	10-12	22
Winterlinde	Tilia cordata	10-12	2
Fruitbomen			
Appel	Brabantse Bellefleur	8-10	1
Appel	Lemoenappel(*)	8-10	1
Appel	Zoete Bloemee*	8-10	1
Kers	Hedelfinger Riesenkirsche	8-10	1
Kers	Meikers*	8-10	1
Peer	Conferance*	8-10	1
Peer	Noordhollandse Suikerpeer	8-10	1
Peer	Zwijndrechtse wijnpeer*	8-10	1
Pruim	Dubbele Boerenwitte	8-10	1
Pruim	Hauszwetsche*	8-10	1

Soorten kunnen in overleg met de Landschapscoördinator van de gemeente Rheden worden gewijzigd

Historische Achtergronden

Historische achtergrond: Knip en scheerheg

Heggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Deze lijnvormige landschapselementen kennen een sterke samenhang met het omringde landschap. Nabij boerderijen en rondom boomgaard en moestuin waren veelal de heggen te vinden. Vaak diende de heggen als eigendoms- of perceelsscheiding. De doornige heg had daarnaast ook nog een belangrijke veekerende functie.

Langs de rivieren dienden de heggen om de waterstroom bij overstromingen te remmen en te verdelen, zodat het vruchtbare slib kon bezinken.

Inmiddels zien we dat veel heggen bedreigd worden. Veel heggen zijn uit het landschap verdwenen door de komst van prikkeldraad, de ruilverkavelingen en achterstallig onderhoud. Alle reden om de heg weer terug te brengen in het landschap. Heggen zijn namelijk nog altijd functioneel als windscherm en als veekering, ook bij hoge rivierwaterstanden zorgen ze voor een permanente afrastering. Daarnaast houden ze de grond vast en dragen ze bij aan een goede waterhuishouding.

Ook veel dieren hebben profijt van de aanwezigheid van een heg. Vogels gebruiken het als broedplaats; veel kleine zoogdieren vinden er voedsel en een schuilplaats en voor vleermuizen is een haag erg belangrijk als oriëntatiepunt.

Historische achtergrond: Solitaire boom en boomgroep

Een solitaire boom of bomengroep werd regelmatig in het weiland aangeplant als schaduw voor het vee of om het landschappelijke beeld compleet te maken. Ook werd een solitaire boom regelmatig op de hoek van het perceel aangeplant als afbakening (grensboom). Verder vindt men ook regelmatig solitaire bomen rondom het huis. Veel boomsoorten hadden een functie. Zo werd een walnoot vaak in de buurt van de keuken aangeplant omdat de walnoot muggen en vliegen weert en ook zorgde voor schaduw.

Historische achtergrond: Hoogstamboomgaard

Al vele eeuwen wordt in Nederland fruit geteeld in hoogstamboomgaarden. Aanvankelijk waren het vooral kloosters, kastelen en landgoederen. Eind 19de eeuw begon een grote uitbreiding aan fruitboomgaarden. Onder invloed van de landbouwcrisis stapten veel agrariërs in het rivierengebied over van graanteelt naar hoogstamfruit. Een groot voordeel van het hoogstamfruit was dat er dieren onder konden grazen.

Vanaf 1950 is het areaal aan hoogstamboomgaarden flink achteruit gegaan, vanwege de opkomst van de moderne fruitteelt (laagstam).

Hoogstamboomgaarden hebben een grote ecologische waarde. Ze leveren nestgelegenheid aan allerlei vogels. De steenuil is een soort die graag broedt in holle takken van fruitbomen. Een heg om de boomgaard als windsingel vergroot de natuurwaarde van de boomgaard.

Historische achtergrond: Knotboom

Wilg, populier, es, els, eik en haagbeuk kwamen al voor het begin van onze jaartelling als knotbomen voor. Knotbomen deden dienst als grensafscheiding of als houtleverancier. De knotboom levert gemakkelijk oogstbaar hout op dat voor allerlei doeleinden werd gebruikt. Zo werd het gebruikt voor bezems, manden, oeverbeschoeiingen, takkenbossen en gebruikshout zoals hekken en gereedschapsstelen.

Oudere knotbomen herbergen allerlei planten en dieren. Het aantal diersoorten dat in een knotboom huist is zeer groot. Van de vele vogels die in een knotboom te vinden zijn, is de steenuil een van de trouwste bewoners.

